

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačajo krome temeljne pristojbine ter od vsakega petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Narodnim za vsake leto 3 kren, za pol leta 4 krene, za štiri leta 3 kreni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Govor poslanca dr. Ploja o proračunski razpravi 25. svečana.

(Dalje.)

Gospoda moja! Vladi te naše pritožbe niso neznane, toda doslej še ni našla poguma, z energičnim pritiskom vplivati na deželne oblasti, ki predlagajo ali same imenujejo, na ta način, da je pri nameščenju služb, pri imenovanju uradnikov v prvi vrsti službena in jezikovna kvalifikacija in ne, kakor je doslej na jugu splošno v navadi, pripadanje k nemškemu ali italijanskemu narodu odločilen moment. (Pritrjevanje)

Naravnost strašen in vsak princip pravičnosti zasmehujoč je način, kako se vrše imenovanja sodnih uradnikov po Spod. Štajarskem. Iztiskanje in preganjanje slovenskega življa iz sodnih mest na Spod. Štajarskem je sistem in princip. In ta prozorni načrt, katerega duševni vodja in energični zastopnik je predsednik višjega deželnega sodišča v Gradcu, služi le v to, da se podpira ponemčevanje Spod. Štajarja.

Že večkrat smo izrekli svoje pritožbe in na podlagi dejanskih podatkov dokazali, da ta načrt v resnici obstoja. Ali dobra volja njegove ekscelence, gospoda justičnega ministra, ki bi moral biti vendar v prvi vrsti minister justice ali po naše povedano, minister pravičnosti, se še ni pretvorila v ono samo ob sebi umevno zavedanje dolžnosti, ali v ono samoobsebi umevno srčnost, da bi se temu načrtu predsednika višjega deželnega sodišča s tem, da bi se ne ravnal po priporočilu in bi imenoval po pravici, izdatno zoperstavil.

In vlada trpi, da ti odnošaji na Spod. Štajarskem še nadalje obstojajo; zoper to pa moramo mi danes kar najodločnejše protestirati. Mi bomo ob priliki nadrobne razprave o justičnem proračunu še imeli povoda, na podlagi konkretnih dejstev dokazati naše trditve.

V teku te debate hočem le še toliko navesti — in priznam, da mi je, ker pripadam sam sodnijskemu stanu, jako težko, da pa smatram kot poslanec za svojo najnujnejšo dolžnost, izjaviti — da so sodne razmere na Spod. Štajarskem takšne, da slovensko prebivalstvo nima več zaupanja v nepristranost in pravičnost sodnje. (Pritrjevanje)

Gospoda moja! Kakor sem že rekel, vlada ne najde poguma, vstaviti se temu načinu imenovanj, kakor so v navadi po Spod. Štajarskem in tudi v Istri, vlada ne najde poguma pospeševati in delovati na to, da se državni uradniki, pa naj pripadajo že tej ali oni narodnosti, pri izvrševanju službe, ki bi morala biti v isti meri v prid vsem avstrijskim narodom, vzdržujejo vsake pristranosti, vsake narodnostne nestrpnosti in da varujejo na isti način narodne, politične in socialne pravice ter koristi vseh narodov.

Ta naša zahteva je vendar jako pravična in samoobsebi umevna, in jaz menim, da bi vlada dosegla s tem, ako zadovolji te naše zahteve, ono, kar mi od srca želimo, da se namreč okrepi veljavnost in dostojanstvo državnih oblasti ter državna avtoriteta. (Pohvala).

Sedanja vlada povdarja ob vsaki priliki, da ne stoji pod vplivom nobene stranke. Pravi, da ne opusti nikdar svoje neodvisnosti, ker njena

neodvisnost je tudi njena nepristranost. Tu pa bi visoko vlado vendar tudi vprašal, kje je ta toliko slavljena neodvisnost ostala, ko se ji je videlo potrebno, zavzeti se v proračunskem odseku za znano resolucijo člana ustavovernega veleposestva, grofa Stürgkha, egerije obstoječe vlade — ne vem ali z dovoljenjem ali brez njega, ali željene ali neželjene, vsekakor pa igra ta gospod egerijo vladi.

Zakaj ni vlada, ko je grof Stürgkh predložil resolucijo v tem smislu, da se imajo slovenski gimnazijski razredi v Celju razpustiti, našla nepristranosti in odločil izhajajoče srčnosti, da bi dala izjavo, kakor je to storila pri vprašanju za ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu, da je namreč to vprašanje celjake slovensko nemške nižje gimnazije rešiti le v medsebojnem sporazumljenju obeh narodov na Štajarskem? (Pohvala).

Vlada, ki pri vsaki priliki povdarja, in nje gova ekscelenca gospod ministrski predsednik je to še posebno ob priliki razprave o dispozičnem zakladu v proračunskem odseku tako zelo povdaril, da ne bode trpela, da bi bila narodna posest medsebojno rušena, bi se bila vendar morala dolžno čutiti, članu ustavovernega veleposestva, gospodu dvornemu svetniku Stürgkhu povedati, da stoji v ostrem nasprotju z tolikrat povdarjeno in izrečeno dobro voljo nemških strank, zlasti še ustavovernega veleposestva, sodelovati pri pospeševanju delavnosti zbornice, ako se z resolucijo, katero vsi nepristranski sodniki v kulturnih vprašanjih smatrajo za napad na kulturno posestno stanje Slovencev na Spodnjem Štajarskem, vrže plamenico v to visoko zbornico.

Mi bomo ob priliki podrobne razprave še našli povoda, govoriti o točki „Celje“; rad bi pa že danes v tej visoki zbornici povdaril naslednje: Pri vprašanju resolucije glede slovensko nemške nižje gimnazije v Celju ni za nas, slovenske poslance, nikakih diplomatiziranj, za nas je vsaka propozicija, katere namen je, ta zavod iz Celja odstraniti, nevzprejemljiva. (Živahna pohvala).

Gospod poslanec dr. Ferjančič je včeraj na tako prepričevalen način dokazal, da se mora iz pedag. ozirov nemška gimnazija odstraniti iz Celja, ako se mora katerega celjskih zavodov odstraniti. (Pritrjevanje)

Nemška gimnazija v Celju životari zdaj pravzaprav le še na ta način, da se love dijaki za ta zavod iz vseh dežel Avstro-Ogrske.

Po drugi strani bi pa z ozirom na izvajanja gosp. tovariša dr. Löckerja opomnil, da slovensko nemška nižja gimnazija v Celju ni nikak narodni kljubovalni zavod (Trutzanstalt) temveč zavod, ki je nastal po izpolnitvi opravičene kulturne zahteve Slovencev, in da je bila ta zahteva opravičena, dokazuje že čisto zunanje dejstvo, da je zavod od leta do leta vedno boljše obiskovan, in da so učni vspehi na tem zavodu izvrstni.

Gospoda moja! Na podlagi drugih dejstev bi še rad dokazal, da se sedanja vlada v mnogem oziru oddalji od svojega programa, da je namreč napram vsem narodom avstrijskim pravična.

V prvi vrsti bi povdaril to, da je dalmatinski deželni zbor že pred več leti z naravnost ogromno večino sklenil resolucijo, da se

ima vpeljati hrvatski jezik v Dalmaciji v no tranjem službenem prometu kot uradni jezik.

Vlada pa še do danes na to resolucijo niti ni dala odgovora, niti ni zadovoljila v tej resoluciji izražene želje.

Da, gospoda moja, prišlo je celo tako daleč, da se poleg italijanskega službenega jezika uvaja še nemški službeni jezik. In kako se v Dalmaciji godi onim uradnikom, ki imajo pogum v hrvatskem jeziku uradovati, to kaže hitri konec uradniške karijere našega tovariša dr. Ferrija.

(Konec prihodnjic.)

Izseljevanje iz Avstro-Ogrske in Slovani.

V proračunskem odseku avstrijskega državnega zbora je meseca januarja t. l. ministrski predsednik Körber izjavil, da pripravlja zakonski načrt, s katerim boče zabraniti zlorabljenje avstrijskih izseljencev po agentih. Čeprav se tej izjavi in namenu, ki ga ima nameravani zakonski načrt Körberjev, ne da odrekati dobra volja, se vendar izrazuje v njem vsa revščina avstrijskih razmer.

V Avstriji si ne upajo lotiti se zdravljenja razjedajoče rane same, temveč poskušajo celiti to zlo tam, kjer je najmanj občutljivo.

Tekom zadnjih treh desetletij je Avstrija pustila, da se je izselilo okrog 2 milijona njenih prebivalcev in z njimi je šlo več kot 500 milijonov premoženja v tujino, a nikdo se ni ganil, da bi se odstranili vzroki tega izseljevanja. Zda pa se dela naša vlada, kakor da bi ji bilo mnogo na tem, da dobe izseljenci postavno varstvo pred plenjenjem in zlorabljenjem po agentih.

Da razpravljamo mi o tem izseljevanju iz avstroogrske monarhije, je vzrok ta, ker je to vprašanje v prvi vrsti slovansko, narodno vprašanje. Štiri petine vseh izseljencev iz Avstro-Ogrske, je Slovanov, in to je tudi gotovo ključ k spoznanju, zakaj sta vladi to in onstran Litve tako mirnodušno gledali na to moderno selitev narodov.

Le večje delavske plače, pomanjkanje delavcev v gotovih obrtnih ali naravnih proizvodnih panogah, n. pr. poljskih delavcev je provročilo, da se je država spomnila škode, ki sledi temu izseljevanju.

Glavni tok avstrijskih izseljencev izhaja dandanes iz Galicije, na Ogrskem pa se izseljuje najbolj Slovaki in Hrvatje. Potem je izseljevanje najbolj močno iz Češke in Moravske ter iz dežel slovanskega juga.

Ravnodušnost, s katerim so avstrijske vlade gledale na to izseljevanje, vzbuja v Slovanih mnenje, da se merodajnim krogom to vendar ne zdi tako veliko zlo, kakor pa je v istini, ako je razmotrujemo z gospodarskega stališča in z ozirom na politično moč. Ta domnevanja so tembolj verjetna, ako se oziramo na razne gospodarske okolnosti. Že to je dovolj čudno, da vlada trpi vsakoletne pohode delavcev iz drugih držav, ki delajo hudo konkurenco domačim delavskim močem. Na Avstro-Ogrskem dela vsako leto 35—50.000 laških delavcev, ki odtrgajo ravno tolikim avstrijskim in ogrskim delavcem zaslužek. V Trstu, Istri in Gorici ne dobe

celo pri javnih delih domači ljudje dela, ako je le mogoče dobiti laške delavce. To dejstvo, da so domači delavci tako slabo cenjeni vpliva močno na izseljevanje, ker je ljudstvo, ki se živi le z delom svojih rok, primorano iskati si za služka v tujini.

K temu pride še okolnost, da na Ogrskem kakor tudi v Avstriji več sto brezvestnih agentov več ali manj javno ščuva in vabi ljudstvo k izseljevanju pod raznimi zapeljivimi obeti, včasih celo z varanjem.

Ravno to dejstvo, da se ne ukrene nikakih izdatnih sredstev za to, da bi se izseljevanje omejilo, vzbuja v nas pozornost.

S tem se slovanski življenj v Avstriji močno zmanjšuje, in to v zvezi z drugimi gospodarskimi okolnostmi je v stanju povzročiti veliko narodno nevarnost za Slovane.

Kako se izseljujejo Slovenci zlasti iz Dolenjske, je nam zadostno znano; v mnogih krajih je vse, kar je moškega, v tujini, doma so le ženske in otroci. Tako je tudi mogoče, da je število Slovencev, izselivših se v Ameriko, naraslo na 100.000, kar je gotovo za nas Slovence velika izguba v narodnem in gospodarskem oziru. Res je, da izseljenci pošiljajo tudi denar svojcem v domovja, ali te pošiljatve nikakor ne morejo nadomestiti izgube, ki jo morajo trpeti slovenske dežele s tem, da jo zapuščajo domače delavske moči in se naseljuje tuj življenj na naši zemlji.

In čeprav se ameriški izseljenci še nekaj časa drže slovenskega jezika, slednjič se vendar z ameriški šegami poprimajo tudi ondotnega angleškega jezika; ako že ne izseljenci, njihovi nasledniki pa gotovo. Rojeni v Ameriki ne morejo imeti ljubezni do domovine svojih očetov, pa tudi ne do njihovega jezika, in tako rodovi slovenski izginjajo.

Vsekakor je torej izseljevanje za nas ljuta rak-rana, in treba je, da se začne misliti o tem, kako bi se dalo priti temu v okom, da bi se ne izseljevalo ljudstvo temveč ostalo v domovju in obdelovalo zemljo, dedino svojih očetov.

Celjske in štajarske novice

(Zoper odstranitev slovensko-nemške gimnazije v Celju) se je oglašil občinski odbor Sv. Krištofa pri Laškem trgu. Sklenil je resolucijo, v kateri se izreka ogorčenje nad nezaščiteno krivico, da nam hočejo vzeti v Celju našo gimnazijo. To je vsekakor lepo od občinskega odbora, da je jasno pokazal slovensko zavednost in s tem popravil slab vtis, ki ga je svoj čas napravil s tem, da ni sklenil resolucije za ustanovitev slovenske univerze.

(Rokovnjači.) Nedejska predstava „Rokovnjačev“ v „Narodnem domu“ je uspela jako častno v vsakem oziru. Vse priznanje gre našemu „Pevskemu društvu“, ki je šlo s takim veseljem na delo in nam uprizorilo edno najlepših del slovenske dramatike. Gledališka dvorana je bila nabito polna vse do zadnjega kota; s ponosom povdarjamo to, saj je to znak, da se naše občinstvo zanima za naš napredek. Prihiti so od blizu in daleč, jako mnogo pa jih je bilo iz Celja samega; z predstavo so bili vsi izredno zadovoljni. Obširnejše poročilo prihodnjič.

(Celjske razmere.) Sijajni obisk veselic, posebno gledaliških predstav v „Narodnem domu“ v Celju grize silno celjske nemškutarje. Izmislili so si sedaj nov način nagajanja in preganjanja. Začeli so napojene capine zvečer po predstavi pošiljati v gostilno v „Narodnem domu“, da bi tamkaj delali zgago ali povzročili poboje. — Pri edni zadnjih veselic prišla je tolpa pijanih barab ter hotela v društvene čitalnične prostore. Ko se jim je postavil g. dr. Sernec energično nasproti, potegnili so jo pohujeno iz „Narodnega doma“. Popredvečernja predstava v „Nar. domu“, prišli so ob kakih treh popoldnih zopet štirje pretepači v gostilno v „Narod. domu“ in začeli tam razsajati. Ko so se opozorili, da nimajo tukaj ničesar iskati, začeli so slovenske goste pretepatvati z različnimi orodji, med temi tudi s kamenjem, zavitim v robce, tako da je bilo pet oseb močno ranjenih in nekateri vsi krvavi, ter eden celo leži. Ti pretepači so: Janez Kompan, hlapec pri županovem mestniku Jul. Rakusch-u, brezposelni Fr. Arh in njegov brat, bivši sodni dostavljalec M. Arh ter

L. Paparž, prevaževalec piva pri Güzovem pivnem skladišču. Ko so pretepače izrinili ven, silili so isti z vso silo zopet notri, tako, da so morali vrata tiščati, da se jim vstop zabrani. — Cela zadeva naznanila se je že kazenskemu sodišču. Prepričani smo, da se bode celjskim nemškutariskim capinom, katere menda nalašč napsjajo in pošiljajo v „Narodni dom“ razgrajati, posvetilo, kako se v tuje hiše s silo udira. Značilno pa je za celjske razmere, da uslužbenec županovega namestnika celjskega, kakor tolovaj udira v slovensko hišo in tamkaj ljudi — pobija.

(I pevski večer), katerega priredi „Delavsko podporno društvo v Celju“, se vrši na sv. Jožefa dan v „Narodnem domu“. Z velikim zanimanjem pričakujemo večera, ko bode ta mladi pevski zbor, ki si je v kratkem času svojega obstoja pridobil obilo simpatij, stopil pred naše občinstvo. Na programu bodo pevske točke, deklamacija in drugo. O podrobnostih prihodnjič.

(Učiteljske premembe.) Nadučitelji so postali gg: Fran Rošker v Žusemu, Ivan Burdian v St. Mihelu nad Mozirjem in Kvirin Butl v Kapelah pri Radgoni, dosedaj šol. vodja v Žusemu; kot stalni učitelji so nastavljeni gg: Josip Binar iz Rajhenburga v Sevnici, Fran Cmerešek na svojem mestu v Ločah in Otmar Herbst iz Mariburga na šoli Leitersberg-Karčovina za mariborsko okolico (zadnji je Nемец ter dobi novo-ustanovljeno nemško paralelko). Nadalje sta nastavljeni kot stalni učiteljici gđc. Tereza Petrovar v Kapelah pri Radgoni na svojem mestu ter Franica Krajnik iz Ajdovščine na Primorskem v Čadramu pri Konjicah. — Učiteljice ženskih ročnih del so postale: Marija Meško iz Kamnice pri Mariboru v Račjem, Karolina Vrečko (nadučiteljica hči) za okoliško šolo v Slov. Gradcu in Ema Unger (nadučiteljica hči) v Središču.

(Učiteljska služba.) Na štirirazredni, v tretjem krajnem razredu se nabijajoči ljudski šoli pri Sv. Ani na Krembergu je s pričetkom polnletnega polnletja popolniti mesto učitelja trajno oziroma začasno. Prošnje na krajni šolski svet do 28. t. m.

(Osebnost.) Učitelj na celjski nemški gimnaziji dr. L. Wenger je dobil naslov profesorja.

(V pokoj.) sta šla nadučitelja gg: Josip Družovič pri Sv. Jurju na Pesnici in Josip Kline v Artičah pri Brežicah; nadalje učitelja gg: Matevž Kresnik na mestni deški šoli v Celju in Fran Šauderl v Ostrivici pri St. Jurju ob Taboru.

(Nova nemška šola.) Deželni šolski svet je dovolil, da se ustanovi ednorazredna ljudska šola z nemškim učnim jezikom v občini Slatina. Šola se bo nabijala v drugem krajnem razredu.

(„Südmarka“) šteje na Štajarskem 84 po družnic.

(Regulacija Savine.) V ponedeljek je komisija, sestojeca iz dr. Schmiderer-ja, deželnega odbornika in še petih drugih članov preiskovala strugo Savine v svrhu regulacije.

(Priznanje deželnega šolskega sveta) sta dobila okrajni šolski nadzornik v Celju g. Jos. Zupanek za svoje marljivo poslovanje ter nadučitelj v Artičah g. Jos. Kline povodom svojega umirovljenja za mnogoletno zaslužno delovanje v šoli.

(Sodnijsko preiskavo) pri Sv. Andražu v Leskovcu vodil je od 25. svečana do 1. sušca t. l. gosp. dr. Teodor vitez Neupauer pl. Brandhausen, kateri je pridelen mariborskemu okrožnemu sodišču. Zastran tatov, kateri so pred dvema leti več posestnikov okradli, zaslišano je bilo 68 prič. Vršile so se tudi hišne preiskave ovih poslopij, kjer so stanovali zatoženci. Našlo se je prav malo sumljivih reči, in 15letni „nadepolni“ za toženec Marc Andrej odgovarjal je na vsa vprašanja mojstriki, da so se navzoči kar čudili.

(Mnogo škode) povzročil je preneglo skopneli sneg in močan dež po novih nasadih vinskih gor, osobito pri Sv. Andražu v Leskovcu, kakor tudi po drugih haloških krajih. Ker je bil mesec prosinca prav topel in suh, so posestniki prekopalvali svoje upostošene gorice prav marljivo. A sedaj gleda marsikateri vinogradnik s solznimi očmi razvaline v svoji gorici, kajti v nekateri gorici odnesla je voda cele plazove zemlje v dolino. Nesreča je sedaj Haložane opomnila, da so sicer gorice marljivo prekopalvali, a na potrebno drenažo pa niti mislili niso.

Falbova prerokovanja, katere so se deloma uresničila in pa učenjaške trditve, da bode goifov tok povzročil pri nas mokrotna leta, pri vedle so vinogradnike do prepričanja, da povlede stane naprava drenaže v nevarnejših delih gorice neobhodno potrebna. Vendar, predno bode deželni kulturni inženir poučil posameznega vinogradnika v napravi drenaže in predno bode revni posestniki dobili glinaste cevi odvodnice brezplačno, napravila bode Donava mnogo novih nasipov iz pristne ilovke haloških gor ob bregovih Črnega morja.

(Zanimiv tat.) Ko je nekdo iz šolskega poslopja pri Sv. Andražu v Leskovcu ukradel toplomer, apeliral je veleč. g. župnik iz prižnice na nepoznanega tatu, da naj toplomer nazaj prinese. V srce segajoče besede gosp. župnika so gotovo ugodno uplivalo na tatu, kajti že prihodnjega dne je tat prinesel toplomer nazaj, samo malenkost si je pridržal, namreč živo srebro.

(Najdene starine.) Na Spod. Hajdini so izkopali že drugi stari rimski Mitrov tempelj, v njem so našli mnogo marmorskih plošč z napisi in jako lepimi slikami. Veliko podob je bilo poskodovanih, kar se je gotovo zgodilo tedaj, ko so tempelj porušili. V sredi to našli lep studenec iz štirih marmornih plošč, dalje proč iz sekane kamna narejen lep vodotok, mnogo starinskega denarja, nekaj srebrnjakov in tudi zlat denar. Štiri vozove teh izkopanih starin so odpeljali v muzej v Ptuj.

(V Radencih) so začeli ruvati in dvigati glave nemčurji; pri občinskih volitvah se jim je celo posrečilo dobiti za se prvi razred. Slovenski možje, kako da morete kaj takšnega dopustiti, da vam bodo zdaj privandraci delali zgago v občinskem odboru!

(Poštna vest.) Dne 15. t. m. dobe na Cvenu, pošta Ljutomer, poštni nabiralnik, ki bo v vsakodnevni zvezi s poštnim uradom v Ljutomeru.

(V poučni tečaj) sadjarske in vinarske šole v Mariboru je sprejetih 20 učiteljev; izmed teh je 13 Slovencev.

(Občni zbor) bode imela moška in ženska podružnica, družbe sv. Cirila in Metoda za Maribor in okolico prihodnji četrtak, dne 13. t. m. v mali dvorani mariborskega „Narodnega doma“; začetek točno ob 8. uri zvečer. Kakor vsako leto, bo gotovo tudi letos običajni občni zbor zelo mnogobrojno obiskan.

(Samomor učiteljskega) V petek zjutraj si je v Mariboru z britvijo prerezal vrat učitelj šolskega četrtga letnika Roman Novak, doma iz St. Lovrenca pri Mariboru. Dobili so ga mrtvega v stranišču. Prerezal si je vrat s toliko silo, da je glava le malo visela na vratu.

(Samomor.) Dne 3. t. m. se je v Mariboru ustrelil Pavl Haas, podčastnik pri deželni brambi, doma iz radgonskega okraja.

(Podravska podružnica slov. planinskega društva.) Občni zbor tega društva se bode vršil dne 19. sušca t. l. v čitalnici „Narodni dom“ v Mariboru ob 3. ozir. 4. uri popoldne pri vsakem številu navzočih članov. Opozarjamo, da bode zvečer istega dne v „Narodnem domu“ koncert mariborske „Čitalnice“.

(V Cirknici nad Mariborom) imajo zdaj Karla Flucherja za župana. Prej je županoval Repnik, pristaš „Štajerca“, sedanji pa vleče z „Südmarkovci“. Torej iz dežja pod kap! V občinskem odboru sta tudi dva zavedna Slovenca.

(Smrt na železnici.) Dne 5. t. m. zvečer so našli blizu kolodvora v Spielfeldu truplo nepoznanega, okrog 22 let starega moža, ki je ležalo ob tiru. Mrlič je bil povožen; sklepati je, da je šel sam v smrt. Po obleki sodeč je pripadal mrtvi delavskemu stanu.

(Vinski sejmi) se vrše od 10. do 13. svečana t. l. v Gradcu ter bodo zastopana vsa vina lanskega pridelka na Štajarskem.

(Ponesrečil se je) pri Ljubnem v kamnolomu nek delavec s tem, da mu je padla dinamitna patrona iz roke in se razletela na tleh. Delavec je bil valed tega na obrazu težko ranjen.

Druge slovenske novice.

(Župan mesta Ljubljane) je doposlal sv. očetu čestitko k 25. letnici papeževanja. Nato je dobil odgovor: „Tebe, starešinstvo in ljudstvo

ljubljansko sveti oče zahvaljuje za udano čestitko in iz srca blagoslovlja. Kardinal Rampolla.

(V Ameriko) se je odpeljalo od novega leta pa do dne 8. t. m. z ljubljanskega južnega kolodvora 2455 oseb.

(Nesreča.) V četrtek je na Studencu pod Ljubljano penz. portir L. Praunseis po nekreči ustrelil gozdnega čuvaja Babnika. Vračala sta se z lova in je Praunseis hotel dati čuvaju napitnino, pri tem pa se je zadel ob petelina na puški, ki se je sprožil. Strel je zadel čuvaja v levo nogo in v trebuh, ter je malo upanja, da bi okrevail.

(Zemlja se je usula) vsled taljenja snega kakih 200 korakov od orožniške vojašnice v Gorenji vasi pri Kranju na Gorenjskem. Škoda cenijo na 2500 kron.

(Zlato na Gorenjskem.) Pri železnikih na Gorenjskem so našli, kakor se poroča, veliko množine rude, ki ima jako mnogo zlata v sebi.

(Hotel v Vratih), romantično divni dolini pod vznožjem Triglava namerava sezidati „Slov. planinsko društvo“. Dolina Vrata je eden najkрасnejših gorskih krajev ne le na Slovenskem, temveč sploh na svetu.

(Umor) Dne 3. t. m. so našli ljudje blizu Orehovice pri Kostanjevici na Dolenjskem v nekem jarku truplo 70-letne Marije Rajk. Truplo je hudo poškodovano. Sodi se, da je bila starka umorjena in sicer, da so jo umorili sinaba ter njena brata. Ti trije so že pod ključem.

(Vas v nevarnosti.) Od Čavna gore na Vipavskem, se je odtrgalo kakih 200.000 m² zemlje, ki se počasi pomika proti vasi Lokavec. Nevarnost utegne postati velika.

(Učiteljski dom v Celovcu.) Celovski rodoljubi so sklenili osnovati društvo „Učiteljski dom“. Namen društva bude, kakor poroča „Mir“: Vzdrževati v učiteljskem naraščaju ljubezen do katoliške vere, ljubezen do materinega jezika in do avstrijske domovine. Da se to doseže, hoče društvo zbirati pripravnike in napraviti jim zavod, v katerem bodo dobro oskrbljeni, a tudi strogo nadzorovani, zavod, ki ima polagoma postati zavetišče učiteljskega stanu, in dom, kjer se bodo zbirali vsi dobromisleči učitelji.

(Neodpustna nemarnost.) Pod tem naslovom poroča „Edinost“, da je neka tržaška narodna rodbina pisala štiri pisma na neko županstvo na Štajarskem. V teh pismih se je rotilo in prosilo, naj dotično županstvo odpošlje „Domovnico“, katero so presilci rabili k prošnji za pridobitev domovinske pravice v Trstu. A na vsa ta pisma ni dotična družina prejela nikakega odgovora, seveda tudi „Domovnice“ ne. Še le po petem pismu, v katerem se je županstvu grozilo z posledicami, je isto doposlalo naprošeni dokument. — To je bila res velika nemarnost, da je to županstvo tako slabo zastopalo koristi svojih občanarjev. Da je n. pr. kdo od omenjene družine ponesrečil, bi morala stroške dotična štajarska občina slano plačevati, in to edino po krivdi županstva.

(„Slovansko pevsko društvo“ v Trstu) priredi v nedeljo, dne 16. marca 1902 veliki jubilejni koncert, kateri se bude vršil v gledališču „Armonia“ v proslavo 25-letnega delovanja pevovodje gosp. Srečka Bartela. — Za to redko svečanost sestavljen je izredno bogat program po številu točk, še več pa po umetniški vrednosti istih. Posebno opozarjamo na skladbo slavnoznanega češkega skladatelja Zdenka Fibicha „Polmladanska romanca“ (Jarní romance), na veličanstveno glasb. sliko I. pi. Zajca „Dolazak Hrvata“ ter za to priliko nalašč uglasbeno pesem „Slaven i pjesma“. Pri koncertu sodeluje popolni vojaški orkester c. in kr. pešp. Freiherr von Waldstätten št. 97. pod osebnim vodstvom kapelnika g. Ivana Holuba. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Cene: Vstopnina 1 krona, na galerijo 60 stoč. Sedeži (poltrone) v prvih šestih vrstah stanejo 1.60 K, od sedme vrste dalje 1 K. Lože v pritličju 8 K, v prvem redu 6 K, v drugem 4 K, in v tretjem 3 K. — Sedeži kakor tudi lože se prodajajo v „kavarni Commercio“ in na dan koncerta pri blagajni. Mnogoštevilnega obiska nadeja se odbor.

(Ustanovni občni zbor „Dramatičnega društva v Trstu“) se je vršil v soboto. To društvo utegne postati velike važnosti za slovenski življ v Trstu.

(Nesreča na železnici.) V Trstu je povozil vlak 49-letnega železniškega čuvaja Černigoja ter ga popolnoma prerezal na dvoje.

(Samomor dveh prijateljev.) V Trstu se grozno množe samomori. Dne 5. t. m. si je zopet eden nesrečnežev vzel življenje, in sicer nek 19-letni bravec. Dogovoril se je s prijateljem, da se isti večer umorita oba. Bravec se je res zastrupil, tovariš, 17-letni fant, pa je nekam izginil. Najbrže se je končal tudi on.

(Oblak se je utrgal) v soboto teden na Reki. Nekaj čast je bilo preplavljenih ter je voda udrla v nekatera skladišča. Škode je 40.000 kron.

(Društvo „Zveza“ na Dunaju) imelo je nedavno svoj II. občni zbor, pri katerem je na predlog g. podpredsednika D. Dolenc imenovalo častnima udoma dva gospoda, ki sta si pridobila izvanrednih zaslug za prosep društva. To sta gg. Jakob Pukl, predsednik in Vinko Krušič, pevovodja društva. Ta predlog je bil ednoglasno in navdušeno sprejet. V odbor so bili izvoljeni: gg. Jakob Pukl, predsednik; Dragotin Dolenc, podpredsednik; Rudolf Malič, tajnik; Jakob Šemš, blagajnik; Alojzij Repič, Franjo Šušteršič, Ivan Vončina, za odbornike; Ivan Peterman, Gabriel Mežnar, Franjo Meriak, za odbor. namestnike; Josip Božič, Josip Smerdu, Karol Tomšič, za preglednike. — Društvo je prošlo leto priredilo: Anton Slomšekovo slavnost, devet zabavnih večerov, tri izlete (dva v Maria Ezerdorf, in ednega v Gorenji Št. Vid). Odbor je ednemu članu dovolil posojilo, ter samo v petih slučajih podpore, v dveh slučajih je rešil dve Slovenki iz nujne bede. Za družbo sv. Cirila in Metoda so članice Jelica Krušič, Marica Pukl, Anica Šušteršič, Ana Krušič nabrale 200 kron. Za sodelovanje je izrekel občni zbor toplo zahvalo slavni „Sloveniji“, predsedniku gg. Rusu, Božiču, Rožtokarju, Ašiču in Kozini, pa tudi g. Prijatelju, ter pevovodju g. Krušiču in vsem g. pevkam in g. pevcem. Društvo je lepo napredovalo.

Dopisi.

Od Bolske. Zgodovina slovenskega naroda je žalostna pesem tisočletnega robovanja in trpljenja; sploh se moramo čuditi, da še živimo, da še nismo poginili v vseh onih krutih bojih od Karola Velikega — slavofaga — pa do današnjega dne.

In baš zaradi tega, ker naša slovenska zgodovina nosi na čelu pečat bolesti in tuge, ravno ta elegija, katero speva usoda nad gomili naših očetov, morala bi vendar priritati ubogi naš narod slovenski na tisto pot, katera vodi narode do mogočnosti — veljave, in ta pot je — sloga. Medsebojna bratska ljubezen, neomahljiva vztrajnost v izpolnjevanju narodnih dolžnosti, to bi morala biti daviza, nekaj svet paladij vsacega, kdor se hoče še s ponosom imenovati Slovenca.

Žal Bog, dan za dnevom opažamo, kako izmed nas gneva ideja solidarnosti. Krvavečim srcem moramo konstatirati, da se je ravno v zadnjem času pomnožilo število nekdanjih slovenskih društev in korporacij, katere so izginile v nenasitno žrelo germansko.

Pred očmi imamo društvo, katero se osnuje na uzorno narodni podlagi. Prvotni vapehi tega novega borca v boju za narod in domovino obetajo, da bode društvo kedaj še lahko zavzemalo častno mesto med svojimi sotovariši. Nesreča hoče, da se med društvo vrine nekaj udov kateri vsled golega prevelikega samoljubja pričnejo sistematično gonjo proti društvenemu odboru, ter z nesramnim cepidlačanjem hoče otežkoti mirno delovanje društva.

Zares, če bi že zaradi „ljubega miru“ ne bilo, s kolom in krampom bilo bi takim psevdonarodnjakom treba posvetiti, kajti le s skrajno odločnim postopanjem dale bi se iztrebili te maroga našega društvenega življenja, sicer boljša vsaka brezpogojna kapitulacija!

Danes se še nismo izrazili povsem različno, toda pride še čas, ko hočemo marsikatero reč pribiti na javni sramotilni oder.

One osebe, katere se mogoče čutijo prizadete, tiste naj pak s pridnim, vztrajnim klepetanjem pomagajo, da se bode društveno živ-

ljenje ob krasnih bregovih Bolškinih tem krasnejše razvijalo, kajti brez opozicije ni zmage, in naj bode ta opozicija še tako nizkotna, kajti polena napadov odletela bodo od nas; mirna zavest storjene dolžnosti je nepremagljiv ščit proti strupenim jezikom vladohlepnih figur.

Politični pregled.

(Državni zbor.) V seji dne 6. t. m. je Schönerer interpeliral, kakšen je delokrog ministrov dr. Rezka in Pientaka, in če hoče ministrski predsednik nasvetovati, da se imenuje poseben nemški minister, ki bo branil nemške pravice in koristi. Tudi je vprašal Körberja, če hoče poskrbeti, da se Galicija loči iz Cislitanije. Potem se je nadaljevala proračunska razprava. Sekoijski načelnik Wolf je govoril o socijalnem zavarovanju, ki je postalo jako pereče vprašanje. Zbornica je sprejela proračun za javno varnost in ostale točka dnevnega reda. Potem je došlo na vrsto odsekovo poročilo glede zadnjih nemirov v Trstu. Soc. demokrat dr. Ellenbogen je z največjo srditostjo napadel vlado, zlasti poročevalca dr. Fuchsa, ki je v svojem poročilu naglašal, da so bili izgradi jako nevarni, in da so opravičili izjemno stanje. Posl. Spindič je med živahnim odobravanjem med Jugoslovani in ugovori italijanskih poslancev utemeljeval svoj predlog, da naj vlada gleda v bodočnost ter ne daje potuše lahonskemu življu, ki plačuje pohučno druhal za razne izgrede. Vlada zanje, kar so sejali kratkovidni birokrati, ti nemiri so večinoma le sad starega vladnega sistema. Dne 7. marca se je nadaljevala razprava o izjemnih naredbah za Trst. Soc. demokrat Schuhmeier je jako ostro napadal tržaškega namestnika Goessa.

Nato je govoril ministrski predsednik jako prepričevalno, da se mu je posrečilo dobiti zbornico na svojo stran. Dejal je, ako so častniki ukazali, naj vojaštvo strelja, so to storili samo zato, ker je bila skrajna potreba; demonstrantje so metali na vojaštvo debelo kamenje, po cele kile težke opeke, kose železa in svinca. Mlačica je hotela vojakom vzeti orožje, mnogo vojakov je bilo ranjenih. To je bil upor. Pri glasovanju je bilo sprejeto odsekovo poročilo, kar se smatra kot velik pridobitek vlade. Potem se je nadaljevala proračunska razprava. Na vrsti so bile cestne in vodne zgradbe.

(K položaju.) Nadrobna razprava o proračunu se jako počasi pomika dalje. Načelniki klubov so se zelo motili s svojim računom, da zbornica morda že do Velike noči reši proračun. A do tedaj utegne k večjemu rešiti proračun za deželno brambo in naučno ministrstvo, ker lahko vsak dan ta ali oni poslanec iznenadi zbornico z nujnim predlogom. Po Veliki noči nameravajo rešiti načrte glede žitne trgovine na obroke, davka od voznih listkov na železnicah, podražavljenja severozapadne železnice itd. Zbornični predsednik hoče sklicati načelnike strank, da okrajšajo razpravo.

(Ogrsko.) Dosedanji ogrski trgovinski minister A. Hegedüs je baje iz zdravstvenih razlogov zapustil svoje mesto; na predlog ministrskega predsednika Szella je bil Horanszky imenovan njegovim naslednikom.

(Sporazumljenje radi sladkorja.) Bruseljska konferenca radi sladkornih premij je končana, in uresničilo se je, kar sta zahtevali Francija in Anglija. Premije na izvoz sladkorja se odpravijo, uvozna carina pa se zniža. Pričakovati je, da bode sladkor za 20 vin. pri kili cenejši kakor pa dozdaj.

(Srbija.) Dne 5. t. m. je došel iz Šabca v Beligrad z velikim spremstvom in v uniformi srbskega generala Rade Alavantić, sorodnik Karagjorgjevičev. Podal se je v orožniško vojašnico in alarmiral orožnike. Pokneani orožniški poveljnik Nikolić je pozval Alavantića, naj se izkaže, kdo da je, v tem hipu pa se je ustrelil na poveljnika, a ga le lahno rani. Nikolić je nato ustrelil nasprotnika, spremstvo so pa zaprli. Alavantić je imel zaneti upor v deželi. Pridružil so se mu že mejni čuvaji, ker so mislili, da je v istini srbski general. Tudi vsi carinski uradniki so šli z njim, ravno tako orožniki razna dveh, katerim se je zdel sumljiv Alavantićev nastop. Ta dva sta obvestila o tem poveljnika

